

Плоди

Плід - це генеративний орган покритонасінних рослин, що утворюється після запліднення із зав'язі маточки

Соу-сеп (сметанне яблуко)

- ✓ захист насіння від несприятливих впливів
- ✓ сприяння розповсюдженню насіння
- ✓ забезпечення поживними речовинами проростка на початкових стадіях його життя

Чай просочують соком цього екзотичного фрукта, що надає неповторного аромату і смаку

Плоди відрізняються формою, забарвленням, розмірами, вмістом води, кількістю насіння

З вирощуваних у культурі найбільші плоди має гарбуз - інколи його плоди важать до 200 кг

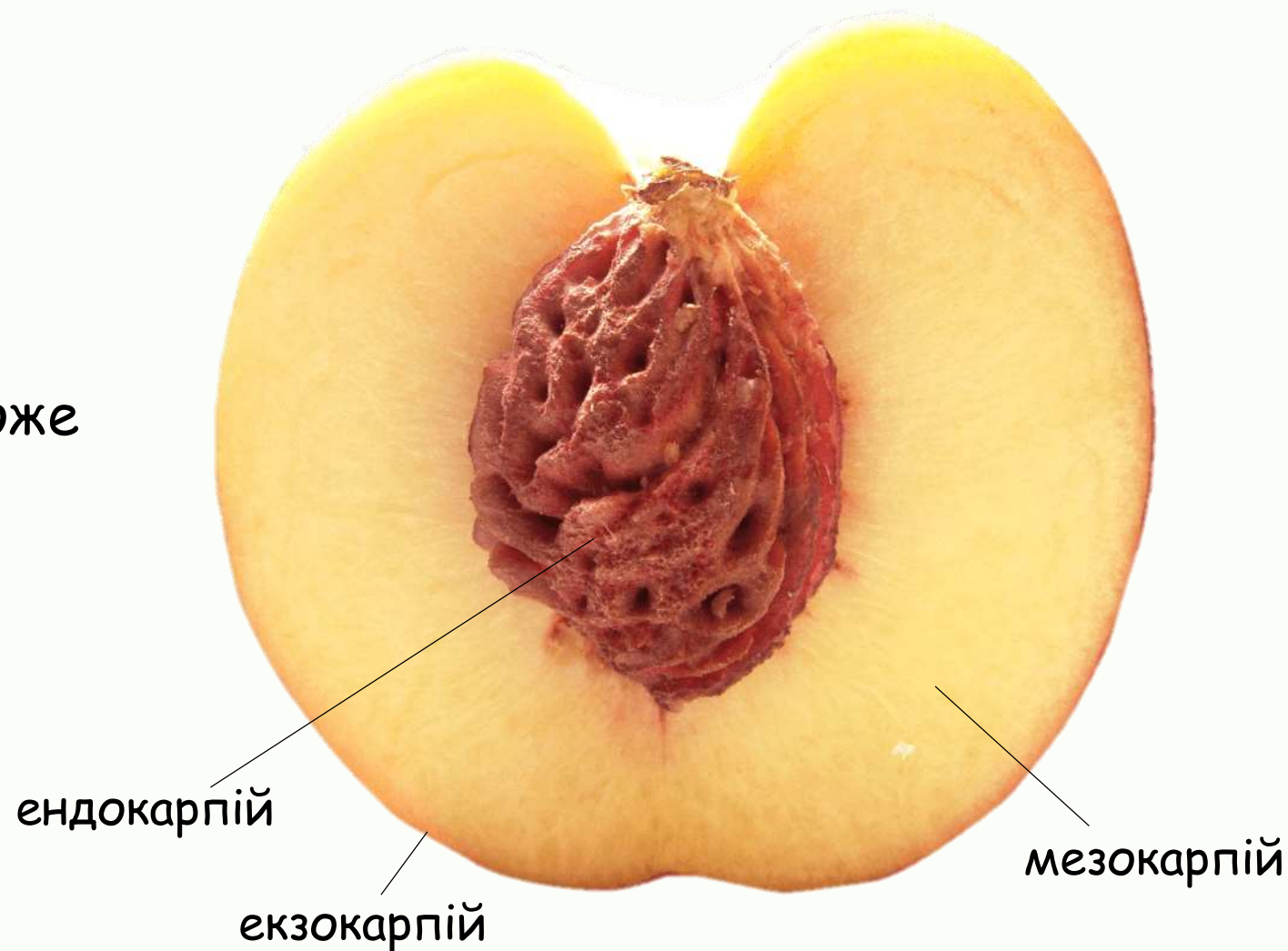
Тропічна ліана ентада утворює боби, що досягають дивовижних розмірів: близько 1,5 м у довжину

Будова плоду

Стінка плоду, яка розвивається із стінок зав'язі, називається **оплоднем**

- ✓ Зовнішня частина - екзокарпій - зазвичай тонкий, шкірястий або плівчастий - це шкірка плоду
- ✓ Середня частина - мезокарпій - найбільше розростається або може здерев'яніти і стати твердим
- ✓ Внутрішній шар - ендокарпій - може стати плівчастим або перетворитись на кісточку

За кількістю насінин плоди бувають:

Однонасінні плоди
мають одну насінину

Соняшник

Абрикос

Багатонасінні плоди
мають багато насінин

Горох

Кавун

Якщо у квітці була одна маточка,
то утвориться один плід -
такі **плоди називають простими**

Слива

Вишня

Якщо у квітці було багато
маточок, то утвориться
багато плодів, що зібрані в
один багатонасінний плід
- такий **плід називають
складним (збірним)**

Малина

Ожина

Супліддя інжиру

Супліддя буряка

Супліддя шовковиці

Супліддя ананасу

Якщо у суцвітті квітки
тісно розташовані,
інколи вони зростаються
і утворюють зрілі
плоди - **супліддя**

Залежно від вмісту води плоди поділяють на **сухі** і **соковиті**

Сухі плоди - плоди, які мають сухий шкірястий чи здерев'янілий оплодень

Нерозкривні сухі плоди
при дозрівання
не розкриваються

зернівка

сім'янка

горіх

горішок

крилатка

Розкривні сухі плоди
при дозріванні розкриваються
і насіння випадає

біб

стручок

стручечок

коробочка

листянка

У **сім'янки** насінина не зростається зі стінками плоду, тобто насінину можна звільнити від оплодню

Плід соняшника

Плоди айстри

Плоди селери

У кульбаби сім'янки мають парашутики для розповсюдження

У **зернівки** насінина зростається зі стінками плоду, тому зернівку часто називають не лише плодом, а й насіниною

Жито

Овес

Кукурудза

Пшениця

Горіх - однонасінний плід із здерев'янілим оплоднем. Насінина у ньому лежить вільно

Горіхи дуба прийнято називати жолудями, вони розміщені у чашоподібній мисочці

Гречка

Бук

Ліщина

У **горішка** оплодень шкірястий, а не здерев'янілий,
як у горіха

Горішки розвиваються у жовтецю

Багатогорішки розвиваються
у шипшини і суниці

У суниці горішки
розташовані на
розрослому
квітколожі

Крилатка має перетинчастий виріст, який називається крилаткою

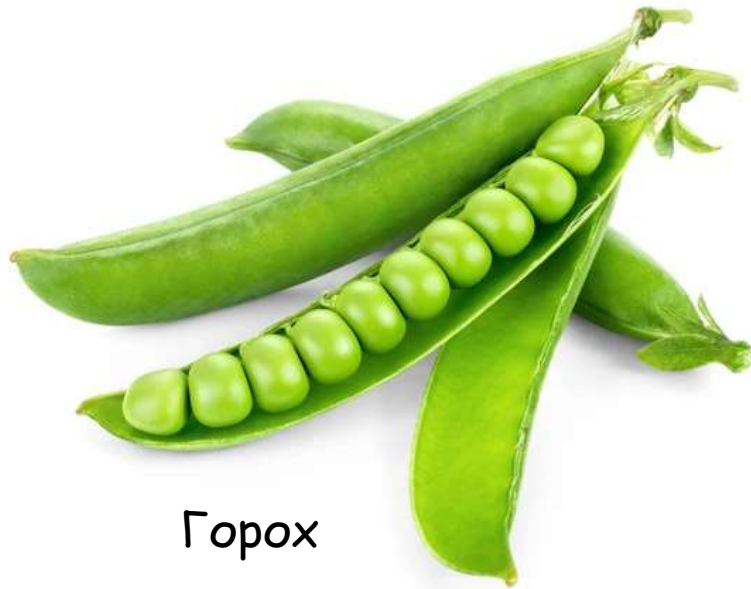
Крилатки в'яза

Крилатки ясена

У клена однокрилатки зрослися з утворенням двокрилатки

Боби розкриваються двома стулками і мають багато насінин, що прикріплені вздовж черевного шва

Горох

Соя

Квасоля

Боби арахісу - «горіхи» - дозрівають у ґрунті

Стручок схожий на біб, але всередині має перегородку, до якої прикріплюється насіння

Стручки розвиваються у капусти й гірчиці

Какао-боби є стручками, що містять 30-50 насінин

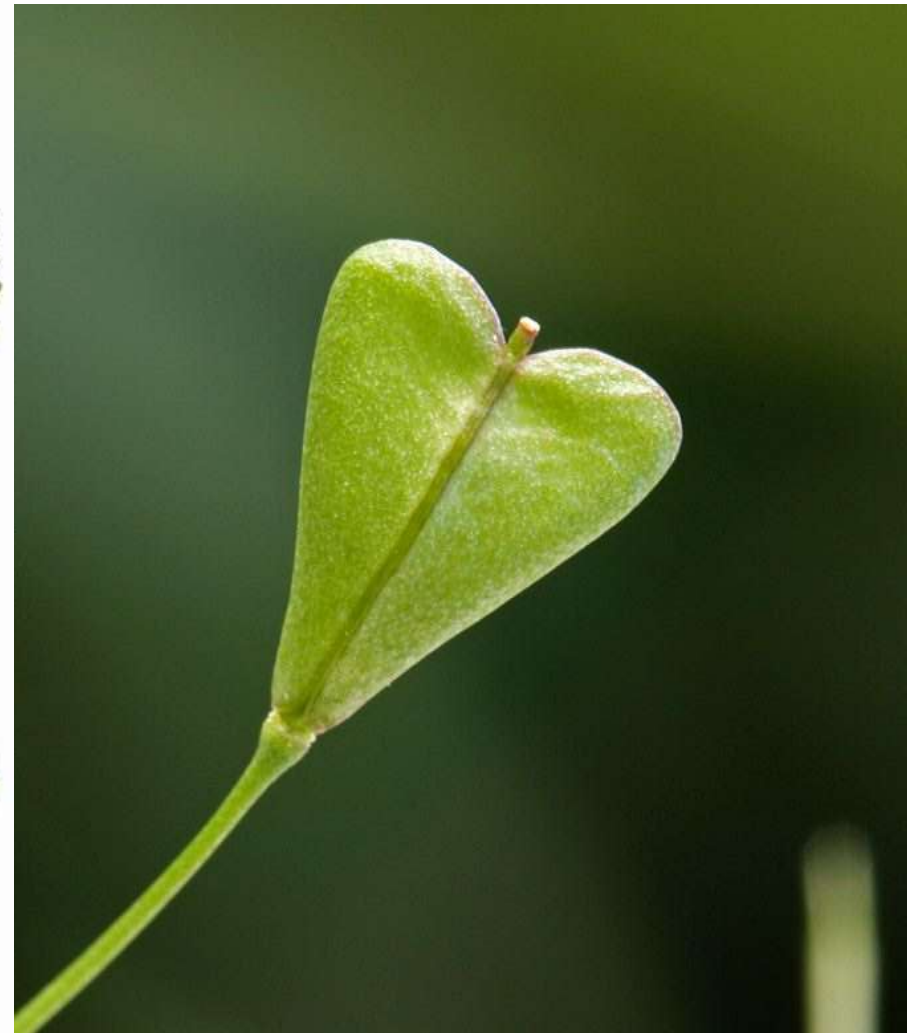
Стручечок відрізняється від стручка формою,
є більш вкороченим

Талабан

Грицики

Коробочка має шкірястий оплодень, буває одногніздною або з кількома камерами, відкривається кришечкою, зубчиками, щілинами

Бавовник

Тюльпан

Мак

Ваніль

Петунія

Листянка - сухий одногніздний багатонасінний плід, що розкривається по черевному шву, до якого прикріплені насінини

Плід магнолії -
шишкоподібна збірна листянка

Дельфініум

Плід півонії - багатolistянка

Соковиті плоди – плоди, які мають соковитий м'ясистий оплодень

ягода

кістянка

багатокістянка

яблуко

гарбузина

помаранча

сунічина

Ягода - простий плід, що має м'який їстівний м'якуш та насіння, що формується всередині м'якоті

Помідор

Виноград

Картопля

Смородина

Несправжня ягода перцю

Ягода баклажану має видовжену форму

Однонасінна ягода авокадо

Банан

Хурма

Прості кістянки мають одну насінину та утворюються з однієї маточки

Слива

Мигдаль

Алича

Вишня

Абрикос

Нектарин

Складні кістянки - **багатокістянки** - утворюються з кількох маточок однієї квітки

Малина

Ожина

Морошка

Яблуко - багатонасінний плід, має плівчасті камери для насіння

Айва

Груша

Яблуня

Горобина

Гарбузина

Відрізняється від власне ягоди:

- має дерев'янистий екзокарпій;
- в утворенні плоду бере участь також квітколоже (такий плід називається несправжнім);
- мезокарпій і ендокарпій соковиті

Гарбуз

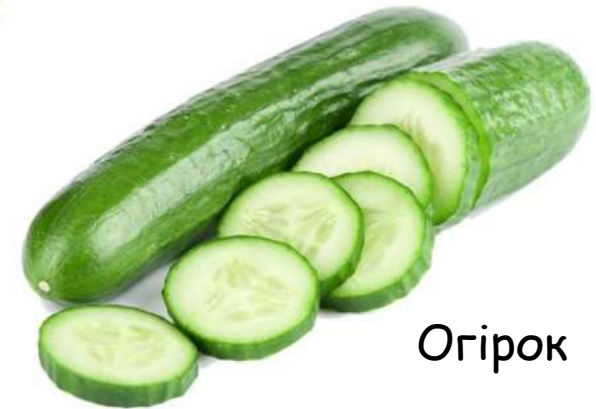
Диня

Кавун

Огірок

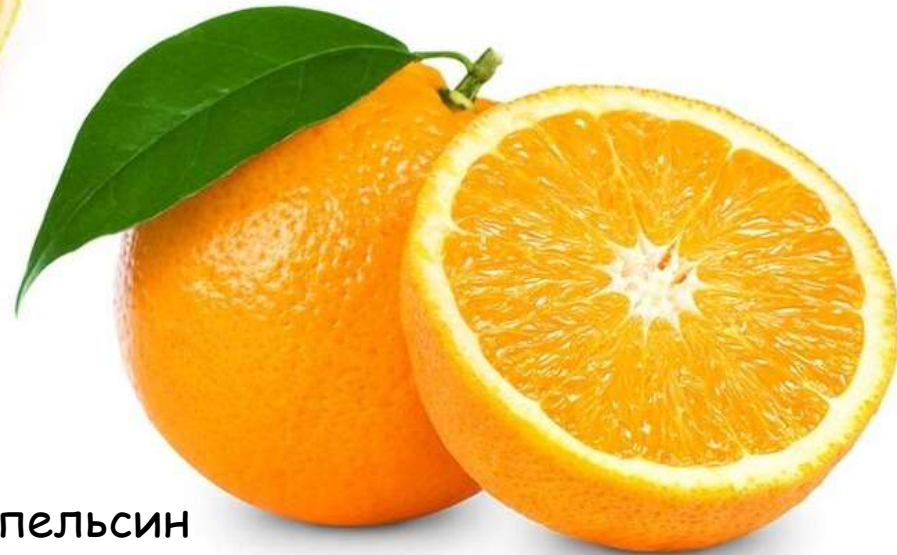
Помаранча - плід цитрусових, він має товстошкірий екзокарпій, волокнистий білий мезокарпій, і м'ясистий соковитий ендокарпій

Лимон

Мандарин

Апельсин

Грейпфрут

Суничина (багатогорішок) – соковитий багатонасінний складний плід, утворений соковитим квітколожем

Суниця садова

Суниця лісова